

Kirikute ja koguduste seaduse muutmise seadus

Kirikute ja koguduste seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 2 täiendatakse lõikega 7 järgmises sõnastuses:

„(7) Kogudus võib kuuluda ühte kirikusse või koguduste liitu.“;

2) paragrahvi 3 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 3. Usulise ühenduse põhitegevus ja tegevuspiirangud“;

3) paragrahvi 3 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Kirik, kogudus, koguduste liit ja klooster ei või juhendada oma tegevuses välisriigis asuvast märkimisväärse mõjuga isikust või ühendusest ega olla põhikirjaliselt, lepinguliselt, tegevuse aluseks olevate muude dokumentide alusel või majanduslikult seotud välisriigis asuva usulise ühenduse, vaimuliku keskuse, juhtorgani või vaimuliku juhiga, kui eespool nimetatud vaimulik keskus, juhtorgan, vaimulik juht, isik või ühendus:

1) kujutab ohtu Eesti riigi julgeolekule, põhiseaduslikule või avalikule korrale;

2) on toetanud sõjalist agressiooni või kutsunud üles sõjale, terrorikuriteole või muul viisil relvajõu õigusvastasele kasutamisele või vägivallale või

3) on oma tegevuses vastuolus rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud põhimõtetega.“;

4) paragrahvi 4 lõiget 1 täiendatakse pärast sõna „mittetulundusühing“ sõnadega „või sihtasutus“;

5) paragrahvi 4 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Usühing ei või juhendada oma tegevuses välisriigis asuvast märkimisväärse mõjuga isikust või ühendusest ega olla põhikirjaliselt, lepinguliselt, tegevuse aluseks olevate muude dokumentide alusel või majanduslikult seotud välisriigis asuva juhtorgani või ühendusega, kui eespool nimetatud juhtorgan, isik või ühendus:

1) kujutab ohtu Eesti riigi julgeolekule, põhiseaduslikule või avalikule korrale;

2) on toetanud sõjalist agressiooni või kutsunud üles sõjale, terrorikuriteole või muul viisil relvajõu õigusvastasele kasutamisele või vägivallale või

3) on oma tegevuses vastuolus rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud põhimõtetega.“;

6) paragrahvi 4 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Usühing kantakse mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse mittetulundusühingute seaduse või sihtasutuste seadusega ettenähtud korras. Usühingu põhikirja või kandeavaldusele lisatud muude dokumentide (asutamisleping, asutamisotsus, muu tegevust reguleeriv alusdokument või leping) seaduses sätestatud nõuetele vastavuse kindlakstegemiseks pöördub Tartu Maakohtu registriosakond (edaspidi *registripidaja*) seisukoha saamiseks ministeeriumi poole, kelle valitsemisalas on usuliste ühendustega seotud küsimused, ning vajaduse korral pikendab kandeavalduse läbivaatamise tähtaega kuni kolme kuuni. Vajadusel kaasab ministeerium seisukoha koostamisse eksperte.“;

7) paragrahvi 5 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

8) paragrahvi 6 lõikes 2 asendatakse sõnad „Kiriku, koguduse ja koguduste liidu“ sõnadega „Usulise ühenduse“;

9) paragrahvi 7 lõike 1 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Usulise ühenduse nimi peab olema kirjutatud ladina tähtedega ja sisaldama vastavat sõna „kirik“, „kogudus“, „koguduste liit“ või „klooster“ ning selgelt erinema teistest mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse kantud juriidiliste isikute nimedest ega või olla eksitav tegevuse eesmärgi, ulatuse ega õigusliku vormi osas ega näida teisi usulisi ühendusi nende tahet omamata usutunnistusest ühendavana.“;

10) paragrahvi 7 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Koguduste liidu nimes võib sisalduda registrisse kantud kiriku nimi, kui see võimalus tuleneb kiriku põhikirjast või koguduste liidu ja kiriku vahel sõlmitud lepingust.“;

11) paragrahvi 7 lõiget 3 täiendatakse pärast sõna „võib“ sõnaga „tsiviilkohtumenetluses“;

12) paragrahvi 12 täiendatakse lõigetega 1¹ ja 1² järgmises sõnastuses:

„(1¹) Usulise ühenduse põhikirjas võib ette näha erisusi mittetulundusühingute seaduses liikmete ja juhtimise kohta sätestatud, kui need tulenevad usulise ühenduse ajalooliselt väljakujunenud õpetusest ja struktuurist ning erisused on kooskõlas käesoleva seaduse § 3 lõikes 2¹ sätestatuga.“

(1²) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmetega seotud otsuse tegemist või otsuse tegemisel osalemist ei või põhikirjaga anda välisriigis asuvalle juhtorganile, vaimulikule keskusele, vaimulikule juhile või ühendusele, kes:

1) kujutab ohtu Eesti riigi julgeolekule, põhiseaduslikule või avalikule korrale;

2) on toetanud sõjalist agressiooni või kutsunud üles sõjale, terrorikuriteole või muul viisil relvajõu õigusvastasele kasutamisele või vägivallale või

3) on oma tegevuses vastuolus rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud põhimõtetega.“;

13) paragrahvi 14 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Usulise ühenduse seaduses sätestatud nõuetele vastavuse kindlakstegemiseks pöördub registripidaja seisukoha saamiseks ministeeriumi poole, kelle valitsemisalas on usuliste ühendustega seotud küsimused, ning vajaduse korral pikendab kandeavalduse läbivaatamise tähtaega kuni kolme kuuni. Vajadusel kaasab ministeerium seisukoha koostamisse eksperte.“;

14) paragrahvi 14 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Registripidaja päringule usulise ühenduse juhatuse liikme suhtes käesoleva seaduse § 23 lõike 2¹ punktis 2 kehtestatud takistuste puudumise kohta vastab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ministeerium kolme tööpäeva jooksul päringu saamisest arvates.“;

15) paragrahvi 14 lõike 2 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2) usulise ühenduse tegevus kujutab ohtu riigi julgeolekule või põhiseaduslikule korrale või kahjustab avalikku korda, tervist, kõlblust või teiste inimeste õigusi ja vabadusi.“;

16) paragrahvi 15 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Registrisse kantud andmete muutmise avalduse läbivaatamisel kohaldab registripidaja käesoleva seaduse §-s 14 sätestatud.“;

17) paragrahvi 17 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

18) paragrahvi 20 lõikes 2 asendatakse sõnad „töö- ja elamisluba“ sõnadega „elamisluba või viisat“;

19) paragrahvi 20 täiendatakse lõigetega 3 ja 4 järgmises sõnastuses:

„(3) Usulise ühenduse vaimulik ei saa olla isik,

1) keda on karistatud tahtlikult toimepandud kuriteo eest ja kelle karistus ei ole kustunud;

2) kellele on viimase kümne aasta jooksul keeldutud viisa või elamisloa andmisest või pikendamisest või kelle viisa või elamisluba on kehtetuks tunnistatud või kelle viisa on tühistatud alusel, et isik kujutab või võib kujutada ohtu riigi julgeolekule.

(4) Usulise ühenduse juhi või vaimuliku ametinimetus peab olema kirjutatud ladina tähtedega ja see ei või olla eksitav tegevuse eesmärgi ega ulatuse osas. Usuline ühendus, kelle huve on kahjustatud juhi või vaimuliku ametinimetuse õigustamatu kasutamisega, võib tsiviilkohtumenetluses nõuda selle õigustamatu kasutamise lõpetamist, samuti tekitatud kahju hüvitamist.“;

20) paragrahvi 21 lõiget 2 täiendatakse pärast sõna „võib“ sõnaga „tsiviilkohtumenetluses“;

21) paragrahvi 23 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Juhatuse liige ei saa olla isik,

1) keda on karistatud tahtlikult toimepandud kuriteo eest ja kelle karistus ei ole kustunud;

2) kellele on viimase kümne aasta jooksul keeldutud viisa või elamisloa andmisest või pikendamisest või kelle viisa või elamisluba on kehtetuks tunnistatud või kelle viisa on tühistatud alusel, et isik kujutab või võib kujutada ohtu riigi julgeolekule.“;

22) seadust täiendatakse §-ga 31² järgmises sõnastuses:

„§ 31². Käesoleva seaduse § 3 lõike 2¹, § 4 lõike 1¹, § 12 lõike 1² ja § 23 lõike 2¹ rakendamine

(1) Usuline ühendus või usuühing peab oma põhikirja, juhatuse koosseisu ja tegevuse viima käesoleva seaduse § 3 lõikest 2¹, § 4 lõikest 1¹, § 12 lõikest 1² ja § 23 lõikest 2¹ tulenevate nõuetega vastavusse ning esitama avalduse muudatuste registrisse kandmiseks kahe kuu jooksul nimetatud sätete jõustumisest arvates.

(2) Registripidaja ei käsita käesoleva paragrahvi lõikest 1 tulenevalt esitatud kandeavalduse lahendamisel kande tegemist takistava puudusena usulise ühenduse või usuühingu registrisse kantud põhikirja rakendamata jätmist selles osas, mis nõuab käesoleva seaduse § 3 lõikes 2¹, § 4 lõikes 1¹, § 12 lõikes 1² või § 23 lõikes 2¹ nimetatud isiku või juhtorgani osalemist otsuse vastuvõtmises, heakskiitmises või kinnitamises.

(3) Registripidaja ei käsita kirikusse kuuluva koguduse või kloostri või koguduste liitu kuuluva koguduse kandeavalduse lahendamisel kande tegemist takistava puudusena käesoleva seaduse § 15 lõike 2 järgimata jätmist, samuti eespool nimetatud koguduse või kloostri põhikirja

rakendamata jätmist selles osas, mis nõuab kiriku või koguduste liidu juhtorgani osalemist otsuse vastuvõtmises, heakskiitmises või kinnitamises, kui on jõustunud kohtuotsus vastava kiriku või koguduste liidu sundlõpetamise kohta käesoleva seaduse § 16 lõikes 3 nimetatud alusel.“

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn, 2025

Algatab Vabariigi Valitsus 27. jaanuaril 2025. a nr 2-5/25-00033

Vabariigi Valitsuse nimel

(allkirjastatud digitaalselt)
Heili Tõnisson
Valitsuse nõunik